

Stroke ellen Aladdinnal

Magyarországon a stroke, közismertebb nevén agyi érkatasztrófa a leggyakoribb maradandó fogyatékosághoz vezető kór, évente mintegy negyven-negyvenötezen esnek át rajta. A betegség gyógyításának tehát óriási a népegészségügyi jelentősége. Az Európai Unió egyik kutatási keretprogramja, az OORI Aladdin-projekt a féloldali bénult betegek rehabilitációjával foglalkozik – tudtuk meg dr. Fazekas Gábortól, a Szent János Kórház Mozgásszervi Rehabilitációs Osztályának és az Országos Orvosi Rehabilitációs Intézet orvos-mérnöki rehabilitációs kutatási programjának vezető főorvosától.

Az európai uniós kutatási keretprogram, az Aladdin-projekt már a második, amely a stroke-on, közismertebb nevén agyi érkatasztrófán átesett betegek rehabilitációjával foglalkozik az Országos Orvosi Rehabilitációs Intézetben.

– A rehabilitációs állapotfelmérés során napjainkban alapvetően három módszer létezik – mondja dr. Fazekas Gábor. – Az első a hagyományos leírás, a második, hogy különböző skálákat töltünk ki, a harmadik pedig mérések végzése. Mindegyiknek van előnye és hátránya. Leggyorsabb és legegyszerűbb a klinikai leírás, amikor a gyógytornász vagy az orvos saját szavaival írja le a beteg állapotát, ám ilyenkor korántsem biztos, hogy a kifejezés módja és nyelvezete mindenki számára ugyanazt jelenti. A skálák ennél valamivel jobbák, de kitöltésük meglehetősen időigényes, és a kollégák rendszerint nem szívesen bajlódnak vele. A harmadik, tehát a biomechanikai mérések pontosabbak, ezeknek azonban igen nagy a költségvetés. Mi azt szeretnénk, ha az egyszerűség és a pontosság között találnánk valamiféle optimális megoldást.

A bénult betegnek először egyáltalán nem funkcionálnak az ujjai, később úgynevezett tömegmozgásra képesek. A következő mozzanat viszont már az, amikor szelektíven mozgatja az ujjait, majd a hüvelykujját a többivel szembe képes fordítani. Amennyiben a szakemberek a klinikai leírás és a biomechanikai mérést párhuzamosan elég sok páciens állapotváltozásánál végzik el, megtalálhatják azt a közös „nevezőt”, hogy a gyógytornászok

milyen kifejezéseket alkalmazzanak. Az Aladdin-szoftver segítségével a leírásból meghatározható, hol helyezkedik el a beteg a kódrendszerben, mert az orvos, az angol gyógytornász egy palmtopba, tehát kézi számítógépbe diktálja be észrevételeit, amit egy szövegfelismerő program közbeiktatásával betáplálnak a komputerbe.

– Hamarosan a magyar adaptáció is megtörténik, következetesen sem a skálák kitöltésére, sem pedig a drága mérések elvégzésére nem lesz szükség – teszi hozzá a kutatási program vezetője. – Mindemellett a számokkal kifejezett kód arra is jó, hogy netalán külföldi beteget rehabilitáljunk. Szeretném hangsúlyozni: napjainkban alapvető követelmény, hogy a módszerek eredményességére bizonyítékok álljanak rendelkezésre, másrészt nekünk a gyógyítás költséghatékonyágát is szem előtt kell tartanunk. Ez azonban kizárólag a pontos méréseken múlik.

– Kik vesznek részt a tervek megvalósításában?

– Az elképzelések hét uniós tagállam, jelesül: Belgium, Egyesült Királyság, Görögország, Írország, Magyarország, Olaszország, Szlovénia tíz intézményének kooperációjával jönnek létre. Az együttműködők egy részével mi már a korábbi esztendőkből is együtt dolgoztunk. Lényeg, hogy a vizsgálatokat nagy betegszámon végezzük el. Fél éven keresztül mérésekkel, néhány skála kitöltésével és a hagyományos klinikai leírásokkal háromszáz beteg felső végtagfunkciójának és állapotának változását követjük.

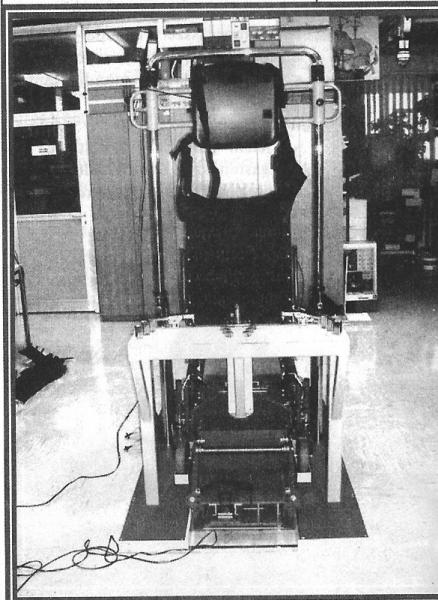
– Kik a magyar közreműködők?

– A Budapesti Műszaki Egyetem, az

OORI, valamint a Szent János Kórház. A biomechanikai méréseket nálunk végezzük el. Erre a célra a mérnökpartnerek elkészítették egy negyvennyolc csatornás erőmérő berendezés prototípusát. A vizsgálatok februárban kezdődtek el.

– Mi ennek a metodikája?

– A páciensnek, aki a vizsgálat helyszínére betolható székben ül, erőmérőket csatlakoztatunk az első három ujjára, a talpára, az alkarjára, a szék ülőlapjára és háttámlájára. A betegeknek, akik természetesen nem

lesznek hat hónapig kórházban, de be- és hazaszállításukat megoldjuk, hat különböző, hétköznapi feladatot kell elvégezniük, például a pohár, a kanál megfogása, kulcs elfordítása, üvegtárgy után történő nyúlás, annak áthelyezése, táskafelemelés. A mozgás indításakor képződő erőt, illetve változásait mérjük. A rendszert számítógéppel irányítjuk. A vizsgálatok 2006 májusáig tartanak, majd a kiértékelés következik. Egyébként a projekt teljes költsége a hét országban a mérőrendszer kifejlesztésétől az adatfeldolgozásig több mint 825 millió forintot tesz ki.